LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario
Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 38 | Penktadienis, Spalio (October) 4, 1963, Toronto, Ontario | METAI XXXII

3 Didieji Ieško Kelių Ginklavimosi Sumažinimui ir Taikos Sutvirtinimui

NEW YORK. — Ryšium su Jungtinių Tautų generalinės asemblėjos posėdžiais, dažnai susitinka Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius Rusk, Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Gromyko ir Britanijos užsienio reikalų sekretorius Earl of Home. Jie ieško kelių dėl ginklavimosi sumažinimo ir tolimesnio įsitempimo sumažinimo.

Tarybų Sąjunga yra pasiūliusi eilę priemonių taikai sutvirtinti. Pavyzdžiui, sunormalizuoti Berlyno reikalą, įsteigti postus sekimui, kad nebūtų galimi netikėti užpuolimai, pasirašyti nepuolimo paktą tarp Varšuvos ir Nato blokų. Šių pasiūlymų ribose jie ir kalbasi.

Suinteresuotas šiais ir kitais pasitarimais ir Jungtinių Tautų sekretorius U Thant. Jis buvo surengęs pietus dėl viršuj minėtų trijų valstybių lyderių, kurių metu taipgi vyko pokalbiai apie tarptautinius reikalus.

Komentatoriai išsireiškia, kad negalima tikėtis greito susitarimo, bet šie susitikimai paruošią dirvą tolimesniems pasitarimams.

Vienu žodžiu, atmosfera Jungtinėse Tautose daug šiltesnė, kas liečia Rytų ir Vakarų santykius. Bet Jungtinės Tautos turi ant rankų daug ir gana keblių problemų. Visoj eilėj vietų pasaulyje eina susikirtimai, nesutikimai ir net kruvinos kovos. Afrikos-Azijos tautos kelia reikalavimus, kad būtų imamasi tvirtų žygių prieš Pietų Afriką ir Portugaliją, kurios persekioja afrikiečius.

Išnaujo iškeltas Kinijos priėmimo klausimas. Kuba skundžiasi, kad Jungtinės Valstijos kišasi į Kubos reikalus, leidžia iš savo žemės puldinėjimus ant Kubos, palaiko blokadą prieš Kubą.

Nemažą rūpestį sudaro tebesitęsiąs vidujinis karas Pietiniame Vietname, kur amerikiečiai aktyviai dalyvauja su savo kareiviais ir ginklais.

Problemų labai daug, bet stebėtojai sako, kad bus lengviau jas gvildenti, kai įsitempimas tarp Rytų ir Vakarų yra žymiai sumažėjęs.

SELMA, Ala. — Policija čia areštavo 156 negrus jaunuolius už demonstraciją.

Bostono lietuviai susikaupę stovi prie Pirčiupio Motinos — paminklo nužudytiems pirčiupiečiams.

JAV, NATO, Anglija Ir "Polaris Fleet"

LONDON. — Jungtinių Valstijų karo laivyno viršininkai siūlo NATO nariams, kad jie remtų perorganizavimą jūrinių laivynų, kurio pamatinė jėga būtų "Polaris fleet".

Jie sako, kad apie 50 Jungtinių Valstijų atominių submarinų, kurie šaudo atominėmis raketomis, ir apie 25 Jungtinių Valstijų karo laivai, šaudantys tokiomis raketomis, gali sudaryti pamatines NATO karo laivynų jėgas.

Anglijos admirolai nesutinka. Mat, tas reikštų, kad karo laivynų jėgos patektų išimtinai į Jungtinių Valstijų rankas, o Anglija būtų kaip ir nuginkluota.

Prezidentą Bosch Ištrėmė Užsienin

SANTO DOMINGO. — Militaristai, kurie nuvertė Dominikos respublikos prezidentą Juaną Bosch ir atidavė valdžią jų parinktiems asmenis, surinko Boscho šeimą ir suvarę į karo laivą išvežė kažkur į užsienį.

Bosch buvo išrinktas per balsavimus, bet militaristams matyti jis nepatiko. Apkaltinę jį esant prokomunistu, nušalino jį ir atidavė valdžią kitiems.

Tai, kas atsitiko dabar Dominikos respublikoj, yra labai panašu tam, kas buvo Lietuvoje, kai tautininkai su krikdemais nuvertė Griniaus valdžią.

Ragina Stengti s Būti Savistoviais

HAVANA. — Kubos premjeras F. Kastro ragino kubiečius dirbti sunkiau, kad nereiktų tiek daug pagalbos iš Tarybų Sąjungos.

Parama iš kitur, sakė jis, labai geras dalykas, bet reikia atminti, kad Kubos deficitą pakėlė iki $100,000,000.

Kalbėdamas apie perversmą Dominikoj, jis sakė, kad JAV tikėjosi pravesti savo planus su pagalba prezidento Boscho, kaip kad padarė Venezueloj su pagalba Romulo Betercourto, bet JAV planai neišdegę.

Kas liečia pasirašymą Maskvos sutarties, jis sakė, kad daug priklauso nuo to, kaip situacija diktuos. Kol kas, sakė jis, Kuba nėra taikoje su imperialistais. Bet už tai Kuba nekalta. Kubą blokuoja Jungtinės Valstijos, ruošia sabotažininkus.

NETRUKUS EUROPA BUS SOCIALISTINĖ

SCARBOROUGH, Anglija. — Britanijos darbiečių lyderis H. Wilson pareiškė, kad neužilgo Europa bus socialistų rankose. Girdi, netolimoj ateity socialistai paims valdžią Britanijoj ir Vakarų Vokietijoj. Vėliau gal ir Italijoj. Susidėję su Skandinavijos socialistais, jie sudarysią didelę jėgą.

Tuomet ir santykiai su JAV būsią kitoki.

Ontarija Gali Sugriauti Senatvės Pensijų Planą

OTTAWA. — Ministrų pirmininkas L. P. Person, kalbėdamas per televiziją, praėjusį sekmadienį palietė svarbiuosius Kanados reikalus. Jis džiaugėsi ekonominiu Kanados pakilimu, ypač didžiais Kinijos ir Tarybų Sąjungos užsakymais kviečių ir miltų, nedarbo sumažėjimu ir tarptautinių santykių sušvelnėjimu. Bet, sakė jis, yra ir problemų, kurios reikalauja didelės atydos.

Jis sakė, kad pasikeitusios gyvenimo sąlygos pastatė kitokion švieson federalės vyriausybės ir provincijų santykius. Provincijoms iškilo naujos problemos, kurios reikalauja didesnės finansinės paramos; taipgi ir federalės vyriausybės pareigos padidėjusios ir jos reikalaujančios daugiau finansų. Vienu žodžiu, visiems reikia daugiau pinigų.

Liesdamas pensijų klausimą, jis priminė, kad federalės valdžios planas dėl senatvės pensijų gali būti neįgyvendinamas, jeigu provincijos panorės turėti savo senatvės pensijų planus. Pavyzdžiui, jeigu Ontarija užsimotų pravesti savo planą, tai federalė valdžia būtų priversta išsižadėti savo plano.

Jis džiaugėsi, kad Ontarijos premjeras Robarts po rinkimų pareiškė, kad jis tengsis kooperuoti su federale vyriausybe senatvės pensijų klausimu.

Netrukus būsianti visų provincijų ir federalės valdžios lyderių konferencija, kurioje senatvės pensijų ir kiti klausimai būsią apsvarstyti.

Jis, iš kitos pusės, nieko neužsiminė apie nuklinį ginklavimąsi, kuriam Kanados žmonės priešinasi. Pavyzdžiui, Kvebeko provincijoj vystosi judėjimas ir ruošiamasi maršavimui į Kvebeką reiškiant protestą prieš nuklinį ginklavimąsi. Tikimasi turėti bent 5,000 maršuotojų.

Kanados Taikos Kongresas ruošia taikos žygį į Ottawą spalio 5 dieną. Bus suruoštas pikietas prie parlamento nuo 2 valandos po piet iki 4:30 val. Pakiete dalyvaus iš Toronto, Montrealo ir kitų vietų.

Iranas Krypsta TSRS Pusėn

NEW YORK. — Per ilgus metus buvęs ištikimas JAV sąjungininkas Iranas, kaip atrodo, pradeda krypti Tarybų Sąjungos pusėn. Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje užsienio reikalų ministras Abbas Aram pažymėjo, jog TSRS siekiai uždrausti branduolinius sprogdinimus neša laimę pasaulio žmonijai, lūžį "šaltajame kare" taikos kryptimi.

Jugoslavijos užsienio reikalų ministras Vladimir Popovic visapusiškai užgyrė Tarybų Sąjungos pasiūlymą visiškai ir visuotinai nusiginkluoti. Kitos šalys taip pat šiltai atsiliepia socializmo šalies pasiūlymo atžvilgiu.

Belos Opozicionieriai Grumoja Perversmu

ALŽYRAS. — Naujai išrinkto Alžyrijos prezidento Ben Belos režimui grumoja naujas pavojus.

Berberai ir kiti opozicionieriai skelbia jam karą. Jie organizuoją slaptą bendrą frontą prieš Ben Belos režimą.

NEW YORK. — Jungtinės Valstijos įspėjo Indoneziją, jeigu ji nesiliaus smarkavus prieš Angliją dėl Malazijos federacijos sudarymo, tai labai galimas daiktas, Amerika nutrauks paramą.

Afrikiečiai Prieš Rasistų Siautėjimą

PARYŽIUS. — Ugandos sostinėje Kampaloje įvyko protesto demonstracija prieš siautėjančius Amerikoje rasistus, kurie neseniai nužudė 6 negrus vaikus Birminghame.

Pasipiktinę afrikiečiai, susirinkę prie Amerikos ambasados Kampaloje, praneša žinių agentūros Frans Press korespondentas, įteikė JAV ambasadoriui peticiją, kurioje smerkiamos "šios šlykščios žudynės".

Peticijoje taip pat pažymima, kad JAV gyvenimo būdo propaganda, kurią Afrikos šalyse varo taikos korpusas, niekaip nesiderina su milijonų negrų persekiojimu pačiose Jungtinėse Valstijose.

Iš Kanados Gyvenimo

Provincialiai rinkimai Ontarijoje praėjo panašiai, kaip ir buvo tikėtasi: konservatai laimėjo, išrinkdami 78 atstovus. Liberalai išrinko vos 23, o nauji demokratai 7. Taigi, opozicija turės vos 30 atstovų prieš 78.

Praėjusiame seimelyje konservatai turėjo 71, liberalai 22, o nauji demokratai 5. Tas faktas, kad šiame seimelyje visos partijos turės daugiau, paaiškinamas tuomi, kad buvo padidintas rinkiminių distriktų skaičius. Vien Toronte buvo sudaryti keli nauji distriktai.

Prie viso to reikia dar pridėti tą, kad liberalų lyderis Ontarijoj John Wintermeyer nebuvo išrinktas. Tai jau trečias toks atsitikimas Ontarijos liberalams.

—o—

Kanados Darbininkų Kongreso prezidentas Claude Jodoin sugrįžo iš New Yorko, kur jis tarėsi su AFL-CIO lyderiais, kaip spauda raportavo, nieko konkretaus neatsiekęs, kas liečia laivokrovių unijų tarpusavęs kovą.

Kanados vyriausybė, ar tai taikstydamasi prie amerikiečių, kurie viešai išstojo prieš vyriausybės planą paimti laivokrovių unijas savo globon, ar nenorėdama imtis ant savo pečių atsakomybę, taip ir delsia, nieko nedarydama.

Opozicijos lyderis, J. Diefenbaker, sugrįžęs iš kelionės po pasaulį, tvirtai pasisakė už tai, kad vyriausybė imtųsi žygių. Prie visa kita, sakė jis, ji turėtų išdeportuoti Haroldą Banks, SIU lyderį į JAV.

—o—

Taip vadinamo civilinio apsigynimo lyderiai Toronte nusiskundė, kad visuomenė visai nesistengia vykdyti EMO (Emergency Measures Organization) planus.

Mat visi EMO planai taikomi "apsigynimui" atsitikime nuklinio karo. O žinovai išsiaškino, kad visi tie "apsaugos" būdai nieko neapsaugos.

Ir dabar, EMO vadovai sako, kad jie pirksis ir laikys pasidėję plakatus, nurodančius evakuacijos kryptis, nors yra pripažinta, kad tokia evakuacija atsitikime nuklinio karo taip pat neįmanoma.

—o—

Federalė vyriausybė per Central Mortgage and Housing Korporaciją skiria $80,000,000 namų statybai. Ši korporacija paima naujai pastatytų namų morgičius, už kuriuos namo pirkėjas turi mokėti pusseptinto procento palūkanų.

Vyriausybė duosianti $500 bonų ant kiekvieno namo, jeigu namas bus pastatytas žiemos metu. Tuomi norima paakstinti statybą žiemos metu.

—o—

Kvebeko provincijoj buvęs ministras ir keli kiti Union Nationale politikieriai apkaltinti grafte. Jie neteisėtu būdu susižėrę gražias sumas pinigų.

Jie pasirūpinę išgauti valdžios užsakymus tam tikroms kompanijoms, už ką kompanijos gražiai atsilygindavo jiems. Kaltinime minima suma sudaro $310,000.

Kanadietis

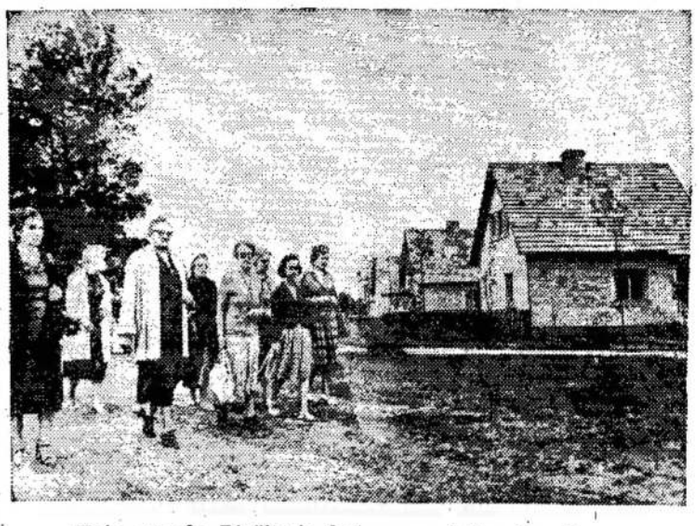

Taip atrodo Pirčiupio kaimas, pakilęs iš pelenų.

Joms Nepatinka

N. AUKŠTUOLIS

Spaudoje pasirodė žinių, kad apdraudos kompanijos kelia didelį triukšmą Ottawoje, kad federalė valdžia nori įvesti primokamą senatvės pensiją. Jos tiesiog ablavą kelia prieš valdžią.

Nemažesnį triukšmą jos kelia ir prieš taip vadinamą medikėr — mediciniąę apdraudą, užtikrinančią gydytojo patarnavimą piliečiams. Nauji demokratai sako, kad jų planas įtrauktų ir vaistus, ne tik gydytoją.

Daugumoj provincijų dabar veikia vienoks ar kitoks hospitalizacijos planas. Už tam tikrą mėnesinį mokestį žmonės susirgę ar susižeidę gauna nemokamą ligoninės patarnavimą (ne gydytojo).

Tai vis klausimai, kuriais labai susidomėjusios visos apdraudos kompanijos. Už tai, kad minėtas apdraudas įgyvendinus, žymiai sumažėtų privatiškų kompanijų biznis.

Naujieji demokratai Ontarijoj labai išgąsdino apdraudos kompanijas paskelbdami reikalavimą, kad automobilių apdraudą paimtų valdžia. Jie sako, kad tuomet žmonėms mažiau atsieitų ir geresnį patarnavimą gautų.

Vienu žodžiu, diskusijos šiuo laiku apima tokius klausimus, kurie labai svarbūs ir visiems gyventojams ir apdraudos kompanijoms. Žmonės nori tų apdraudų, o kompanijos protestuoja. Kitos net baugina ekonominiu susmukimu. Mat, susikrovusios didelius pinigus, apdraudos kompanijos investuoja dideles sumas į visokį biznį. Supraskit, jeigu jų biznį sumažins, tai sumažės kapitalo šaltiniai tiems reikalams.

Klausimas dabar stovi, kurios pusės vyriausybė paklausys.

Žmonės sako, kad jau atėjo laikas duoti visiems didesnę socialinę apsaugą, užtikrinimą, kaip ligoje, nelaimėje, taip ir senatvėje. Kompanijos tam priešinasi. O jos turi galią. Ne tik pinigų kovai turi, bet ir žmonių. Yra žmonių, kurie priklauso toms kompanijoms, o tuo pat sykiu yra ir vyriausybių pareigūnais.

Kalbant apie apdraudas, yra net keli pasiūlymai. Pavyzdžiui, nauji demokratai siūlo, kad medikėr būtų visuotina apdrauda, apimanti visus gyventojus, valstybės tvarkoma. Konservatai nori, kad būtų palikta privatiškoms kompanijoms ir asociacijoms; kad vyriausybė tik pagelbėtų tiems, kurie neišgali patys. Kitaip sakant, valdžia tuomet padėtų privatiškoms kompanijoms ir asociacijoms.

Senatvės pensijų klausimu nauji demokratai palaiko federalę valdžią. Sakoma, kad ir konservatai (Ontarijoj) nusileis. Liberalų planas numato $75.00 į mėnesį pagrindinę pensiją, į kurios fondą taksų mokėtojai moka rodos 2 procentus. Prie to numatoma įvesti pagalbinį fondą, į kurį mokėtų pridėdami kiekvienas pagal savo norą ir išgalę. Šiam fondui pasiekus atitinkamą aukštį, piliečiai galėtų gauti dar po $100 į mėnesį.

Nežiūrint visų trūkumų, vistik būtų šiokia tokia pradžia. Klausimas, ar bus atremti apdraudos kompanijų užpuolimai.

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

A. Grinkus, Vancauver, B. C., prisiuntė nuo J. Jakubausko atnaujintų prenumeratų į Lietuvą ir $2.00 aukų dėl LB paramos.

St. Rakštys, Fruitland, Ont., užsisakė žurnalų iš Lietuvos ir paaukojo 50 c.

J. Kraus, Hart, Mich., prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo A. W. 50 c. aukų.

J. Ilgutis, Hespeler, Ont., pridavė paskelbti paminėjimą.

Vienas tautietis iš Sutton apylinkės užrašė naują prenumeratą į Lietuvą.

J. A. E. Bekampiai, Avalon, N. J., atsinaujindami prenumeratą ir atžymėdami savo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį, prisiuntė LB paramai $11.01 (US $10.00) aukų. Jiedu savo gražiame laiške reiškia linkėjimus Liaudies Balsui dar daug, daug metų gyvuoti. Mes irgi jiems to paties linkime.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

TOKIJO. — Stambių Japonijos biznierių grupė pasirašė su Kinijos Liaudies Respublika prekybos sutartį, pagal kurią be kitko, prekybos ir pramonės parodoje Pekine japonai eksponuos savo dirbinius.

VATIKANAS. — Popiežius savo asmeninėje bibliotekoje priėmė Niujorko gubernatorių Nelson Rockefellerį, kuris šiuo metu su savo žmona vieši Romoje. Žmona priėmime nedalyvavo.

Akių ir Akinių Specialistas

G. S. MERRITT

Optometristas — Optikas
Skaitymui akiniai $15.00 ir daugiau
Bifocals — $19.00 ir daugiau
(Įskaitant akių egzaminavimą)
Valandos: 9-12 ir 1-6. Treč. po piet uždaryta
Antrad. Ketvirt. ir Penkt. vakarais pagal susitarimą

1149 Dundas St. W. **Tel. LE. 5-6400**
Toronto, Ont.

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. **Tel. HO. 6-8252**
Toronto 8, Ont.
Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavsthrough) ir atliekame visokius skardos darbus.
Savininkas C. SWANKAS

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Rspublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą
Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE: — 962 Bloor St. W.
WINNIPEGE: — 613 Selkirk Ave.
EDMONTONE: — 10803 — 95 St.
VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.
Telefonas: LE. 4-7551

Mūsų Gimtinė

Rašo Turistas

(Tąsa)

Praeituose Liaudies Balso numeriuose buvo rašyta apie kylančią Lietuvos indusrtiją ir jos įmones; apie jos žemės ūkį, tarybinius ūkius ir kolūkius; rašėme apie Lietuvos žmonių sveikatą, ligonines ir taip toliau. Jūs, brangūs skaitytojai, gal ne vienas pagalvojote, kad tokiam milžiniškam darbui atlikti, jį vesti, dirbti ir tvarkyti yra būtinai reikalingas tam tikras tam darbui tinkančių specialistų skaičius. Jums suprantama, kad kalvis neiškeps geros duonos; dailidė nepasius drabužių, ir t. t., kol jis nebus toje srityje išsilavinęs, turės apie tą darbą supratimą. Lietuva pradėjus po karo naują gyvenimą kaip tik tų visų specialistų stokavo. Vieni jų, kaip kalbėjome, buvo fašistų išžudyti, kiti išbalškyti arba pabėgo ir dėl kokių nors savo sumetimų paliko užsienyje. Bet kurti, statyti, dirbti — buvo būtinas reikalas. Tokioj padėtyj atsidūrus, sugabūs mūsų gimtinės vyriausybės nariai, su pagalba K.P. vadovybės ir brolišků tautų, o taipgi likusieji Lietuvoje specialistai, puolėsi atstatyti Lietuvos mokyklas, kurti naujas, kad kuo greitesniu būdu būtų galima prirengti savo kraštui žmones. Žmones, kurie galėtų vesti krašto dirbtuves, vadovaut kolūkiams ir tarybiniams ūkiams, rūpintis žmonių sveikata, steigti ir vesti ligonines, ambulatorijas ir daug kitų įstaigų.

Iš pat pirmų Tarybų Lietuvos dienų pradėta statyti ir kurti naujas mokyklas, nekalbant jau apie žemesniąsias, be kurių negalima pasiekti aukštesnio mokslo, taip, kaip negalima įkopti į trečią ar ketvirtą aukštą namo neperėjus pirmųjų aukštų. Buvo atidaryti politechnikos institutai, medicinos institutas, universitetai ir t. t. Gi dirbti ir vesti tas aukštas mokslo įstaigas atėjo į pagalba brolškos respublikos. (Kanadon vėliau atvykusių lietuvių ir buvo skleidžiamos melagingos žinios, kad, girdi, Lietuva apgyvendinama rusais.) Dėka tai pagalbai, mūsų gimtasis kraštas prisikėlė gyventi.

Dabar rūpi prasitarti, kas ir kaip mokinasi tose aukštose Lietuvos mokyklose. Šiandien į aukštąsias mokyklas stoja ir jose mokinasi ne tik tie, kurie yra turtingi, bet ir tie, kurie nori ir sugeba mokintis. Jose mokosi darbininkų ir kolūkiečių vaikai. Jų noras mokintis ir likti krašto inžinieriais ar gydytojais tiek didelis, kad net ir dabar, esant dideliam mokyklų tinklui, tenka vienai vietai net trys žmonės. Lietuvoje kiekvienas mokinys (išskyrus tik tuos, kurių tėvai gauna dideles algas) gauna stipendiją. Stipendijų gavimą sprendžia patys mokiniai, jų organizacijos, komjaunimas ar profsąjunga. Jie pažįsta studentus ir žino, kaip jie gyvena ir mokosi. Tie, kurie gerai mokosi, gauna padidintas stipendijas.

Toliau kyla klausimas, ar studentai gali pragyventi iš tų stipendijų? Taip, jie pragyvena pusėtinai, nes jie yra aprūpinti bendrabučiais. Čiurlionio gatvėje studentų bendrabučiai atrodo lyg studentų miestelis. Tai universiteto studentų bendrabučiai. Studentai dar turi sporto sales. Maitinasi studentų valgyklose, kur maistas daug pigesnis. Knygomis ir vadovėliais studentus aprūpina bibliotekos ir skaityklos.

Lietuvoje visur stengiamasi mokslą priartinti prie gyvenimo. Todėl besimokinantiems studentams duodama proga atlikti ir praktikinį darbą. Pavyzdžiui, Kauno Politechnikos Instituto dviejų pirmųjų kursų studentai dalį laiko dirba fabrikuose, o vakarais mokinasi, klausosi pamokų. Žemės ūkio akademijų studentai vasaros dalį praleidžia mokomuose ūkiuose arba kolūkiuose. Čia jie susipažįsta su visais ūkio darbais. Būsimieji medikai atlieka praktiką ligoninėse.

Aukštosiose mokyklose yra daug būrelių, kaip ir kitų. Šie būreliai jau dabar dirba ir yra padarę daug naudingų darbų. Čia verta paminėti nusipelniusieji universiteto Liaudies Dainų ir Šokių asembliai. Minėti studentų asembliai gastroliuoja ne tik po Lietuvą, bet ir po brolškas respublikas ir užsienį.

Visur ir visuomet stengiamasi studentus pripratinti, priartinti prie gyvenimo taip, kad baigę mokslą būtų viską savo srityje žiną, sugabūs ir naudingi žmonės darbuotojai.

(Bus daugiau)

Apsilankykite savo tėvynėje naudojant patarnavimą gerialsiai patyrusių Rytinėn Europon kelionių ekspertų.
Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis:

Kennedy Travel Bureau Ltd.

296 QUEEN ST. WEST, TORONTO 2B
Tel. EM. 2-3226

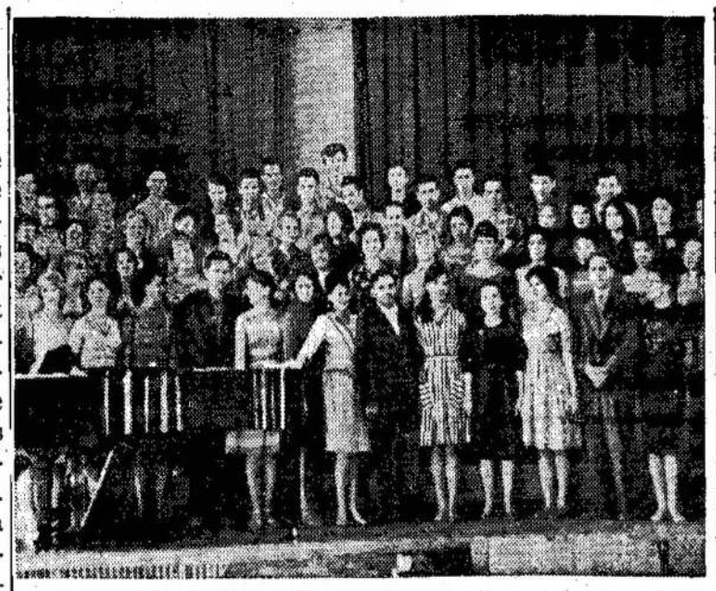

Ieva Mizarienė su Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto muzikos fakulteto studentų choru.

Į LIETUVĄ

(A. Byra. Kelionės įspūdžiai)

(Tąsa)

Vykdami į Vilnių turėjome vykti į visai kitą aerodromą ir visi rūpinomės, kas veš — sprausminis ar propelerinis orlaivis. Ypač tuo labiausiai rūpinosi mūsų bendrakeleivės moterys. Bet tai nebuvo svarbiausia. Visų omenyje buvo Vilnius.

Maskvą ir Vilnių teskyrė vienos valandos ir 10 minučių laiko tarpas oru, todėl visi iš pat ryto gyvenome jau Lietuvos gyvenimu, nors dar buvome nuo jos apie tūkstantį kilometrų.

Susitinku M. Paragį ir klausiu, kaip viskas? "O. K.", atsako jis man trumpai, ir vėl pradėjo bėginėti skubotai. Supratau, kad tikrina, ar jau visi pasirengę išvykimui į aerodromą. Svarbiausiu jo dalyku buvo pranešti moterims, nes vyrai jau visi žinojo, kada išvykstame.

Nusileidžiau keltuvu nuo trečio aukšto ir pamačiau, kad busas, kuris mus veš į aerodromą, jau prie viešbučio. Grįžtu atgal ir pasiėmęs savo drabužius ir rankinį ryšulį su draugais Rimdeika ir Adakausku lipame žemyn. Po kelių minučių ir visas mūsų būrys iš 18 išsirikiavome kelionei. Atsisveikinome su tarnautojais ir nauju keliu išvykome į aerodormą.

Aerodromas, pasirodė, esąs daug mažesnis, kaip tas, į kurį atvykome iš Olaidijos, bet ir jame sukinėjosi ir stovėjo daugybė sprausminių ir propelerinių lėktuvų, nors jie buvo pusiau mažesni, kaip vakar matyti. Mūsų mergina, kuri mus atvedė į aerodromą, paprašė susėsti ant kėdžių tam tikrame kambaryje, kuris buvo pusiau užimtas kitais keleiviais. Nubėgo kaž kur tvarkyti mūsų visų dokumentų. Grįžusi atgal pranešė, kad ir ji važiuoja su mumis į Vilnių pagelbėdama mums.

Čia pastebėjome, kad visi mūsų ryšuliai atvažiavo irgi į aerodromą iš viešbučio. Viskas gražiai ir tvarkingai buvo sugabenta į orlaivį mums ir rankos nepridėjus.

Juokaujame ir erziname vienas kitą praeitos nakties ir kitais įvykiais. Laikas atrodo toks ilgas, rodos minutės virto valandomis, o dar daug tų minučių turės prabėgti iki apleisime aerodromą. Karštis begaliniai spaudžia ir troškulys kamuoja. Geriame vandenį, bet nepasitenkinam juo, keletas einame ieškoti mineralinio vandens arba alaus. Dairomės ir priešakyje išvystame naują naujutėlį namą. Teiraujamės, kas ten?

"Klubas", kas tai atsako iš vietinių.

"Ar galima ten nusipirkti alaus ar mineralinio vandens?"

"Kiek tik norit, jei turit pinigų", priduria žmogus.

Skubame ten. O lėktuvai tik sukinėjasi, švilpia, ūžia. Rodos laikas jau baigiasi ir tuoj išlėksime, bet lėktuvas vis dar nesirengia ir neparodo savo išdidumo, kad jis galės mus pristatyti į Lietuvos sostinę Vilnių. Išgeriame keletą bonkų alaus ir mineralinio vandens ir vėl skubame atgal. Sugrįžus atgal, draugas Paragis pasijuto palikęs ten savo skrybėlę. O be skrybelės negalima, nes saulė kepino be gailesčio. Grįžta, pasiima ir jam atvykus galų gale mūsų lėktuvas pajudėjo ir pakvietė mus užimti jame vietas, kurios buvo sulyg numeriu.

Atsisėdęs orlaivyje pasijutau nusiminęs. Gaila buvo, kad neteko ilgiau pabūti Maskvoje, nors ir labai karštas klimatas. Bet, žinodamas, kad grįžtant į Kanadą turėsime laiko net 4 dienas, vėl nusiraminau.

Man pasitaikė labai gera vieta, prie lėktuvo sparno, taip, kad lengvai galėjau stebėti, kas dedasi žemėje. Lėktuvas pajudėjo ir pradėjo žygiuoti pirmyn, o kiek pažygiavęs, apsisuko ir pakilo.

Mintimis atsisveikinome su Maskvos aerodromu Vnukovo 2. Diena graži, saulėta. Lėktuvo rami kelionė vertė ne vieną pažvelgti po savo kojomis per langą. Neapsakomas gamtos gražumas žavėte žavėjo visus, kas tik stengėsi pažiūrėti. Upės ir upeliai atrodė lyg mėlynos juostelės žaliame išmargintame fone. Neapsakomai didelį žemės plotą galima aiškiai matyti. Jame matosi išsidėstę miestai ir miesteliai, kolūkiai ir miškai. Graži tarybinių tautų žemė. Gražūs ir mandagūs jos žmonės, kurie stengiasi reikalaujančiam pagalbos padėti kiekviename žingsnyje. Visų mūsų akys buvo nukrypę į langus ir ne vienas pamanėm, kad skrendame per tos žemės plotus, kurie pas mus kapitalistiniame pasaulyje vadinasi "Iron curtain" vien už tai, kad čia neleidžiama žmogui išnaudoti žmogų. Vien todėl, kad čia skiepijamas brolybės ir meilės jausmas.

(Bus daugiau)

Vakarų Vokietija Pradeda Nusileisti

NEW YORK. — Visų nuostabai, Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministras Gerhard Schroeder pokalbyje su sekr. Rusk davė suprasti, kad Vakarų Vokietija sąlyginiai sutiktų su susitarimu pasikeisti inspektoriais užkirtimui kelio netikėtiems puolimams.

Girdi, Vakarų Vokietija tik nenorėtų, jeigu inspektoriais ant vieškelių, aeroportuose, geležinkelių stotyse, uostuose būtų pasikeisti tik Rytų ir Vakarų Vokietijose. Nori, kad tokie inspektoriai būtų Lenkijoje ir Čekoslovakijoje.

Kanados lietuviai turistai Kaune prie elektrinės.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $4.00; pusei metų $2.00
Visur kitur metams $4.50; pusei metų $2.25

LIAUDIES BALSAS
160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada
Telefonas: EMpire 6-4358

JIE DAR NEBUVO PASIMOKINĘ

Praėjusieji Ontarijos provincijos seimelio rinkimai parodė, kad kitus niekinant negalima toli nueiti. Tai buvo jau trečia pamoka. Matyti pirmesnės dvi pamokos neįtikino liberalų, kad kitus niekinant negalima laimėti žmonių simpatijos.

Liberalai rinkiminės kampanijos metu puolė konservatus, primesdami jiems būtus ir nebūtus dalykus. Jie daugiausia rėkavo apie visokius konservatų valdžios "griekus", bet mažai ką sakė apie tai, ką jie geresnio galėtų duoti žmonėms. Kad tokia neigiama taktika nepatiko visuomenei, galima matyti ir iš to, kad net liberališka spauda rekomendavo rinkti konservatus.

Liberalai ne tik jokio progreso nepadarė, bet dar prakišo savo lyderį. Jų provincialis lyderis John Wintermeyer buvo sumuštas ir neišrinktas į seimelį. Naujų demokratų lyderis išrinktas, nors jo vadovaujama partija yra toli atsilikusi nuo liberalų.

Čia galėtų būti gera pamoka ir lietuviams. Visoki veiksniai, kurie veda neigimo ir šmeižtų politiką Lietuvos atžvilgiu, gali būti tikri, kad jie niekad nelaimės lietuvių visuomenės pritarimo. Priešingai, jie bus pasmerkti kaip šmeižikai.

Norint užsitarnauti visuomenės simpatiją, reikia būti teisingu, turėti geresnę programą už savo oponentų.

DAR VIENAS PERVERSMAS

Dominikos respublikos militaristai nuvertė prezidento Juano D. Boscho valdžią. Jie apkaltino jį, būk jis yra prokomunistas. Pagrobę smurtu valdžią, generolai paskelbė, kad "Kastro komunizmas buvo sukriušintas".

Boscho valdžia buvo žmonių rinkta valdžia. Prezidento Kennedžio administracija skaitė, kad Boscho valdžia yra kibirkštėlė vilties. Ji galėjo būti geru pavyzdžiu kitoms Lotynų Amerikos valstybėms. Kennedis net manęs, kad Bosch valdžia yra geriausia atspara prieš komunizmą.

Dominikoj, kaip žinia, ilgus metus siautė Trujillo diktatūra. Atrodo, kad dabar vėl užsikars žmonėms ant sprando koks kitas generolas.

SUTARTIS RATIFIKUOTA

Jungtinių Valstijų senatas galų gale ratifikavo Maskvos sutartį uždraudimui nuklinių bandymų (išskyrus požeminius bandymus). Priešai vedė didelę kovą, bet neįveikė. Šią sutartį ratifikavo ir Tarybų Sąjungos Aukščiausios Tarybos prezidiumas. Jis užgyrė sutartį vienbalsiai.

Taigi, ši sutartis įsigali. O tas reiškia, kad atmosfera nebus teršiama radioaktyvumu. Požeminiai bandymai, kad ir nepageidaujami, vistik nesudaro žmonijai tiek pavojaus, nes jie neteršia atmosferos, ypatingai svetimose šalyse. Bandymai atmosferoj liečia visą pasaulį.

Taikos judėjimui dabar užduotis tęsti kovą toliau. Visuomenės spaudimas reikalingas, kad privertus didžiąsias jėgas daryti tolimesnius žygius užtikrinimui taikos, sumažinimui ginklavimosi lenktynių.

SAKO GERAS REIŠKINYS

Diskusuodami Ontarijos seimelio rinkimų rezultatus, daug kas reiškia pasitenkinimą, kad laimėjo konservatai, o ne liberalai. Dabar, Ontarijoj laimėjus konservatams, Ottawos liberalai būsią priversti rimčiau žiūrėti į savo pažadus, kuriuos davė rinkimų metu.

Ontarijos premjeras Robarts sako, kad jis pasirengęs kooperuoti su Ottawa pensijų ir kitais klausimais. Jis norįs matyti, kad visi Ontarijos ir Ottawos planai už didesnį Kanados ekonominį ir kultūrinį progresą būtų vykdomi.

Jeigu Ontarijoj būtų laimėję liberalai, tai jie būtų neturėję pagrindo bijoti, kad sekančiais rinkimais jie gali būti pašalinti iš valdžios. Kvebeke ir Ontarijoj esant liberalams valdžioje, Ottawos liberalų padėtis būtų buvus labai tvirta.

Gimtinės Laukuose

Gražu yra gimtinės laukuose,
Kur bręstanti supas javai;
Kur kolūkio žirgas geležinis
Įnirtęs verčia vagą giliai.

O po darbo, kai vakaro tyla
Apgaubia gamtos gražumus,
Kolūkiečiai susirinkę prabyla
Daina po kultūros namus.

Vėliau jau atbudus lakštutė
Jų dainai pritarti mėgina
Ir praeities lietuvio skurdą
Palikti, užmiršti vadina.

Taip linksminas, bręsta ir kyla
Šiandieną jauna Lietuva.
O toli, toli ten už šilo,
Žymėjas aušrinės spalva.

Ir pinas į vieną vainiką
Grožybė gamtos ir daina,
Iki padangėje išblesta
Žvaigždynai ir aušta diena...

Palanta

Istorijos Spaudimas

N. AUKŠTUOLIS

Ruošiantis provincialio parlamento rinkimams Ontarijoj, visų partijų atstovai piršosi žmonėms aiškindami, ką jie darys, kad patenkinus jų poreikius. Įdomu buvo klausytis jų diskusijų, ypač ant televizijos.

Daug jie įvairiose vietose ir įvairiu laiku, kaip ir per spaudą, puolė vienas kitą paprastais argumentais, primesdami visokius kaltinimus, nesistengimą atlikti pareigas, stoką budėjimo ir sekimo organizuotų kriminalistų ir t. t. Bet ant televizijos jie buvo priversti kalbėti tiktai pačiais pagrindiniais klausimais. Ir čia iškilo viršun, kas juos visus verčia imtis vienų ir kitų reformų.

Kaip premjeras J. Robarts, konservatas, taip ir J. Wintermeyer, liberalų lyderis, ir D. Macdonald, naujų demokratų lyderis, kalbėjo apie senatvės pensiją, medikalę apdraudą, apšvietimą, nedarbą ir kitus pagrindinius klausimus. Ir visi jie pripažino, kad laikas atėjo tuos klausimus teigiamai išrišti.

D. Macdonaldas, kritikuodamas konservatų planus, labai ryškiai pasakė priežastį, kodėl tie visi klausimai turi būti teigiamai išspręsti. Girdi, nejaugi konservatai nejaučia istorijos spaudimo?

Ir kas gi tas istorijos spaudimas? Trumpai kalbant, tai socialinis progresas, kuris vyksta visame pasaulyje. Nors pas mus tebėra buržuazinė santvarka, bet buržuazinės partijos irgi priverstos kreipti atydą į tą socialinį progresą, kuriam didžiausį akstiną duoda socialistinis pasaulio sektorius.

Kaip žinome, ir Kanadoj, kaip ir kitose kapitalistinėse šalyse, tik 20 procentų darbininkų priklauso unijoms. Gal ir tiek nepriklauso. Bet unijų iškovotos reformos, pagerinimai darbe, atlyginime, tose industrijose, kur darbininkai organizuoti, daro labai didelį spaudimą ir į tas industrijas, kur darbininkai neorganizuoti. Tai neginčijamas faktas.

Panašiai yra pasauliniu maštabu. Socialistinio sektoriaus socialiniai užtikrinimai, unijų kovos per visą kapitalistinį pasaulį, bendrai darbo žmonių bruzdėjimas už geresnį gyvenimą šiuo metu sudaro tokį spaudimą, kad ir kapitalistinės partijos nebegali nekreipti atydos į tai.

Kanadoje, kaip žinome, yra keturios partijos, kurios varžosi tarpusavyje. Penktoji, komunistų, vaidina didelį vaidmenį ideologiniai, nors ji neturi atstovų parlamentuose. Tomis keturiomis yra konservatų, liberalų, socialkreditorių ir naujų demokratų. Iš jų socialkreditoriai yra dešiniausi, o nauji demokratai — kairiausi (nekalbant apie komunistus). Daugiausiai šį istorijos spaudimą permato ir jaučia nauji demokratai. Bet negali visai ignoruoti ir kitos. Kitaip, jos tuojaus netektų žmonių pritarimo. Istorinis socialinis progresas spaudžia ir jas.

Monarchistai Pikietavo Serbų Bažnyčią Windsore

WINDSOR, Ont. — Čia serbai monarchistai, buvusio karaliaus Petro II šalininkai, surengė pikietą prie graikų artodoksų bažnyčios, protestuodami prieš "komunistų infiltraciją" į kunigų tarpą.

Savo plakatuose apie 100 pikietininkų smerkė vyskupą S. Lastavicą kaip Tito įrankį.

Jie šaukė: "Šalin penktą koloną kunigo drabužiuose". "Lai gyvuoja karalius Petras II".

Pasiruoškime Liaudies Balso Vajui

Nuo lapkričio 1 d. Liaudies Balsas skelbia dviejų mėnesių vajų gavimui naujų skaitytojų, atnaujinimui visų esamų prenumeratų ir sukėlimui $3,500 aukų. Aukų kvota didelė, bet tai būtiniausiai reikalinga parama dėl LB išlaikymo per ateinančius metus.

Jei laike praeitos vasaros nebūtų gauta stambios paramos, kokią suteikė montrealiečiai ir per torontiečių ruoštą pikniką pietinės Ontarijos lietuviai, taipgi gausi parama gauta iš Jungtinių Valstijų lietuvių, tai šį vajų būtų tekę sutikti sunkioje ekonominėje padėtyje ir vajui kvota būtų turėjus būti daug didesnė.

Bet imant mūsų draugų dabartines jėgas, tai ir kvota gauti bent 75 naujas prenumeratas, atnaujinti visas esamas ir sukelti $3,500 aukų, yra gana didelė. Kad ji būtų išpildyta, tai reikia visiems Liaudies Balso vajininkams, rėmėjams ir visiems skaitytojams gerai pasiruošti vajaus pravedimui. Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos kuopų valdybas prašome sušaukti kuopų susirinkimus ir nuodugniai aptarti vajaus pravedimą. Ten, kur nėra KLLD kuopų, tai skaitytojus prašome imti iniciatyvą tartis su pažangiais lietuviais LB vajaus *pravedimo reikalu.*

Dar tūkstančiai Kanadoj gyvenančių lietuvių, ypatingai iš naujųjų ateivių dar ne tik neskaito, bet ir nėra matę Liaudies Balso. Laike ateinančio vajaus reikėtų ryžtingiau pasidarbuoti, kad neliktų lietuvių, kurie nebūtų pakviesti užsiprenumeruoti Liaudies Balsą. Jei kurie nesiryžta visiems metams užsiprenumeruoti, tai už $1.00 trims mėnesiams reikia bandyti užprenumeruoti. O kad reikia į tą atkreipti daugiau dėmesio, tai rodo ir tas faktas, kad laike praeitos vasaros keletas naujųjų ateivių patys užsiprenumeravo arba užrašė LB savo giminėms į Lietuvą. Tai kilnūs reiškiniai. Dalis mūsų tautiečių reiškia protestą prieš vaduotojų šlykščius darbelius ir linkę nuo jų atsidalyti.

Apie vajaus detales kvotas dėl rajonų, apie lenktyniuojantiems vajininkams skiriamas dovanas bus pranešta sekančiose laidose, o šiuo tarpu prašome visus Liaudies Balso draugus ir drauges gerai pasiruošti vajaus pravedimui. Ir spalio mėnesį paidarbavimo rezultatai bus krediuojami vajui ir vajininkams.

K. Kilikevičius

LISABONAS. — Virš 60,000 Portugalijos karininkų ir karių puola Angolos liaudies kovotojus - partizanus. Jau seniai Angoloje eina žiaurus karas. Portugalų lėktuvai bombomis ir ugnimi degina vietos gyventojų kaimus.

Pastabos

Francijos prezidentas De Gaulle yra tikras užsispyrėlis.

Nežiūrint masinio sentimento už Maskvoje pasirašytą sutartį dėl nuklinių bandymų sulaikymo, bei tarptautinio spaudimo, jis stačiai atsisako tą sutartį pasirašyti.

Dar daugiau. Jis rengiasi daryti tolimesnius bandymus ir apsiginkluoti, pagal vėliausius atsiekimus.

★

Iš pradžios jis siūlė Anglijai, kad ši prisidėtų prie jo ir sudarytų vieningą nuklinę jėgą. Bet Anglija jo planų neužgyrė. Tai dabar jis spiriasi, kad Francija viena turi būti "Europos gynėja".

Pastarosiomis dienomis jis atliko platų maršrutą po Franciją stengdamasis įrodyti, kad nuklinis apsiginklavimas esąs reikalingas ne tik apgynimui Francijos nepriklausomybės, bet ir "apsaugojimui Europos nuo Tarybų Sąjungos ar Jungtinių Valstijų dominacijos".

Bet jeigu nukliniai ginklai suteikia dominacijos galią, tai ar De Gaulle pats nesirengia dominuoti Europai?

★

Viena aišku. De Gaulle neatsižvelgia į taikos reikalą. Jis siekia savo galios aklai, užsispyrusiai.

Juk jeigu Francija pasirašytų tą Maskvos sutartį (o taip pat ir Kinija), tai taikos reikalas būtų sutvirtintas ir atidarytas kelias ėjimui dėl visiško nuklinių ginklų uždraudimo, nusiginklavimo.

Na, o tą atsiekus, ar Francijai nebūtų lengviau išsaugoti savo nepriklausomybę ir apginti Europą nuo kitų dominacijos?

Žinoma, kad taip. Jau jeigu kas kitas tos dominacijos tikrai siekia.

★

Šitokių užsispyrėlių aklų senių, kaip De Gaulle, yra daugiau. Jų yra ir Jungtinėse Valstijose. Tai reakcionieriai, užkietėję imperialistai.

Laimei, jie čia neturi galios. Visuomenės opinijos jie yra nustumti į užpakalį, ir, reikia tikėtis, ten ir paliks.

Francijai kyla didelis reikalas su savo de gaullais tą patį padaryti.

★

Mūsų agrikultūros ministras H. Hays, grįžęs iš plataus vizito Europos šalyse, sako, kad Kanados agrikultūros gaminių eksportui į Europą prospektai yra labai geri.

Jis teigia, jog jis patyręs Tarybų Sąjungoje ir kitur, kad ne tik Kanados kviečiams, bet ir tabakui, sūriui, galvijams ir t. t., Europoje yra gera rinka.

Ir Kanados eksportas esą padidės.

Tai džiuginantis pranešimas.

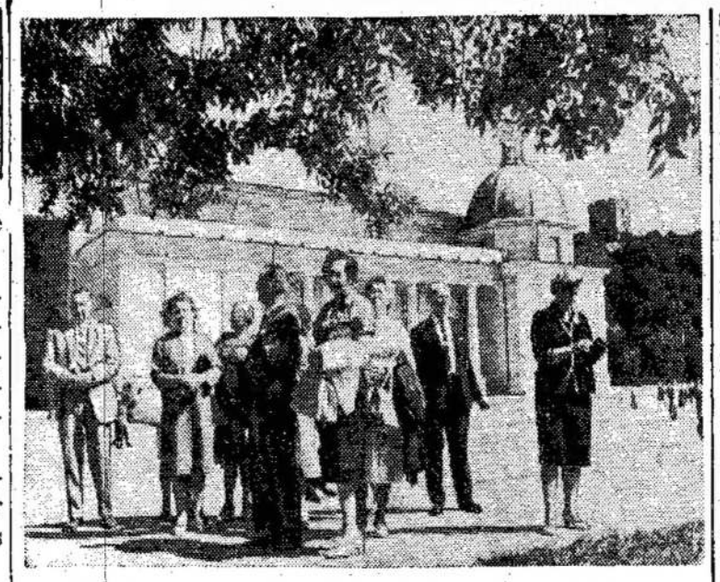

Kanados lietuviai turistai Gedimino aikštėje Vilniuje.

Ką Kiti Rašo

Matykite juos be maskos

Studentai sugrįžę iš Kubos suruošė mitingą Niujorke, pačiame miesto centre. Kubos bėgliai mitingą pikietavo. Prie jų prisidėjo Vengrijos bėgliai, aršieji fašistai. Veikiausia buvo ir kitų šalių bėglių.

Jiems briaunantis į salę policija užstojo duris. Be specialaus kvietimo niekas neleista. Bėgliai puolė einančius salėn žmones. Policijai įsimaišius, jie puolė ir policiją. Keturi policistai buvo raiti. Jiems įsigavus pikietininkų būrin, du arkliai peiliais subadyti.

Keletas praeinančių žmonių sumušti.

Pagaliau atvyko apie 100 policininkų ir mušeikos išblaškyti.

Čia tie teroristai, prisimetę kovotojais už Kubos, Vengrijos demokratiją, geriausia pasirodė maskas nusimetę, kad jie nori ne laisvės, bet fašizmo, kad jie ir neturėdami galios naudoja ginklą, prievartą prieš sau priešingus ir net valdžios autoritetą.

Ko galima tikėtis, jeigu jie valdytų? Jie juk aiškiausiai pasirodo hitlerininkais, teroristais.

Verta pastebėti, kad jau antrą kartą Niujorke jie susirėmė su policija ir gavo pylos. Bet dar svarbiau tas, kad jiems maskos nudengtos, kad ir stebėtojai ir policija pamatė jų tikrą veidą.

Jie nori grąžinti Vengrijon fasizmą. Kubon jie nori sugrąžinti kruviną Batistos diktatūrą.

Tolimesnė kova prieš juos bus lengvesnė, nes savo aiškiu pasirodymu teroristais, demokratijos priešais, jie sukėlė prieš save daugybę amerikiečių. Žmonių sentimentas nukrypsta prieš juos. Ir valdžios organai ima kitaip reaguoti.

Vėlesniu laiku jie įpuolė desperacijon. Gerėjanti JAV ir TSRS santykiai išsklaidė jų viltis karo JAV su TSRS, taipgi karo prieš Kubą.

— Vilnis

—o—

Lietuvos Profesinių sąjungų VII suvažiavimas

Š. m. rugsėjo 5 dieną Akademiniame dramos teatre, Vilniuj, prasidėjo Lietuvos Profesinių Sąjungų VII-asis suvažiavimas. Jis tęsėsi trejetą dienų.

Tarybinės profesinės sąjungos (darbo unijos), aišku, turi kitokią programą nuo kapitalistinių šalių darbo unijų, — be kitko, jų pareiga auklėti žmogų socialistine dvasia, kad jis būtų geras darbininkas, kad jis padėtų pakelti šalies socialistinį ūkį, kad jis šviestųsi ir kovotų už taiką ir už šviesesnį rytojų. Kartu į tarybinių profesinių sąjungų programą įeina ir kitas labai svarbus dalykas: apsaugoti darbininko bei tarnautojo reikalus darbovietėje, žiūrėti, kad darbovietės direktorius ar kas kitas, darbininko bei tarnautojo neskriaustų, kad jam būtų duotas geras atlyginimas už darbą, kad jis gautų jam privalomas atostogas, kad, susirgęs, darbininkas bei tarnautojas būtų mediciniškai aprūpintas, kad juo daugiau darbininkų ir tarnautojų gautų poilsio, kad stiprintų savo sveikatą sanatorijose, poilsio namuose, bei kurortuose.

Jau tik tas faktas, kad profesinių sąjungų suvažiavimas vyko Akademiniame teatre, pasako labai daug; tai parodo, jog profesinės sąjungos Tarybų Lietuvoje turi didžiulį, pagarbų pripažinimą visos visuomenės.

Lietuvos profesinės sąjungos š. m. liepos 1 d. **turėjo 695,835 narius!** Joms priklauso visi, dirbantieji už algą — pramonės ir žemės ūkio darbininkai, taipgi visokių įstaigų tarnautojai. Bet joms nepriklauso kolūkiečiai.

Apie 700,000 žmonių — didžiulė jėga. Ir tai parodo Tarybų Lietuvos spartų pramonės augimą. Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje pramonės darbininkų iš viso buvo tik apie 50,000. Dauguma jų buvo neorganizuoti.

— Laisvė

—o—

Antras frontas

Atsimenate, kaip Hitlerio gaujom sekėsi karas, kol aliantai neatidarė antrą frontą Europoje.

Lygiai taip išeina ir su mūsiškiais "veiksniais". Kol Vaidyla nebuvo atidaręs "antrą frontą", "laisvinimo" raketas ėjo kaip sviestuku pateptas.

O kaip dabar? Vaidylai atidarius "antrą frontą" prieš lenkiškus "veiksnius" lietuviškajam "reikalui" aukų nebeužtenka nei kelionių į Cicero apmokėjimui.

Ir tai ne juokai. Vaidyla sako, jei Čikagos lenkai nesiliaus reikalavę grąžinti jiems Vilnių, tai jis pasišauks "Keleivio" Michelsoną ir iš lenkų (Čikagoje) atsiims Suvalkus, Punską, Balt stogę, Augustavą ir "visas senųjų prūsų žemes, kurias dabar valgo (taip — "valgo") Lenkija, įskaitant ir Dancigą".

O aš sakyčiau, kokių biesų sustoti prie Dancivo? Kodėl nepažengti trupučiuką pietų link ir neatsiimti Krokuvą? Juk iš to miesto anąmet Jogaila su Jadvyga valdė (ne "valgė") ne tik Lietuvą ale ir Lenkiją.

— L. Jonikas

—o—

Vieną niekina, kitą garbina

"Keleivis" biaurioja southbostonietę M. Kvietkienę-Kvetkus už tai, kam ji aną dieną "Laisvėje" parašė, kad jai Tarybų Lietuva patinka, kad ten žmonės "linksmi, draugiški. pavalgę sočiai, gražiai apsirengę..."

Jei M. Kvietkienė būtų parašiusi (melavusi), kad Lietuvoje viskas bloga, tai "Keleivio" redaktorius būtų ją išgarbinęs.

Taip, "Keleivis" garbina buvusį teisėją Čikagoje Joną Zurį, kuris, grįžęs iš Lietuvos, kalba kaip Dan Kuraitis.

M. Kvietkienė Lietuvoje buvo apie mėnesį, o J. Zuris — apie dvi dienas. M. Kviektienė kalbėjosi su šimtais žmonių, o J. Zuris, pasak "Keleivio": **'Pakely niekur nesustojo ir su nieku nepasikalbėjo".**

Socialdemokratų organo redaktoriui J. Zuris patinka ir už tai, kad jis pasakoja, jog Lietuvoj marškiniai brangūs.

Galimas daiktas, kad jie nepigūs. **Bet ar p. Zuris matė Lietuvoje žmones vaikščiojant be marškinių?!..**

Kiekvienas Tarybų Lietuvoje buvęs pripažįsta, jog ten žmonės šiandien gražiai apsirengę ir sočiai pavalgę.

Kadaise poetas **V. Majakovskis** taip barė "Nevierną Tamošių", kuris į viską žiūrėjo pro tamsius akinius:

Klausykit, Tomai, drauguži galvotas!
Jūsų įprotį turim paneigti.
Nereikia, man rodos, didelio proto taip viską niekint ir išpeikti.

— R. Mizara

—o—

Ir vėl juokins svietą

Ar ir vėl dar kartą mūsų prezidentas juokins svietą visiškai nepateisinama ir kvaila politika?

Taip atrodo. Štai rugsėjo 29 d. Kubos sostinėje įvyks Tarptautinės architektų sąjungos suvažiavimas ir jau išleistas patvarkymas, kad Jungtinių Valstijų architektams draudžiama jame dalyvauti.

Kas čia: ar įsivaizduota baimė, ar nepasitikėjimas mūsų architektais?

— A. Bimba

PHNOW PENH. — Kambodijos galva princas Norodom Sihanouk sako, kad Pietų Vietnamas jau pralaimėtas komunistams ir labai galimas daiktas, netrukus ir Kambodija pateksianti į komunistų rankas.

ŠYPSENOS

Įsitikino

Laive magikas linksmino keleivius. Visiems labai patiko jo daromi pokštai, išskyrus netoli jo tupėjusią papūgą, kuri vis šaukė: "Tai apgavystė". Ji tą patį pakartojo net tuomet, kai iš magiko rankų dingo balandis.

Kitą dieną įvyko laive eksplozija ir jis nuskendo. Ant tos pačios raftos atsirado minėtas magikas ir papūga.

"Gerai, gerai, tu laimėjai", pasakė papūga. "Pasakyk, ką tu padarei tam laivui".

—o—

Geras įrodymas

Buvo patrauktas į teismą meškeriotojas, apkaltintas sugavus 10 juodųjų besų daugiau, negu leidžiama.

"Kaltas ar nekaltas?" paklausė teisėjas.

"Kaltas", atsakė kaltinamasis.

"Dešimt dolerių ir teismo išlaidos".

Užmokėjęs bausmę, meškeriotojas pasiteiravo:

"Dabar, jūsų aukštenybė, jeigu būtų galima, aš norėčiau keletos kopijų šios bylos. Aš noriu parodyti savo draugams meškeriotojams."

Montrealo Žinios

Anti-Nuklinis Judėjimas Į Kvebeką

Kadangi Kanados vyriausybė yra nutarusi įsileisti Amerikos nuklinius ginklus mūsų šalyje ir dalį jų planuoja "patupdyti" Kvebeko provincijoje — įrengti nuklinių ginklų bazes, todėl čia anti-nuklinis judėjimas juo toliau, tuo labiau išsivysto didesnis prieš įsileidimą tų baisių pabūklų šioje provincijoje. Kad išjudinti ir provincialę valdžią, kuri tartų savo žodį prieš, tam tikslui ruošiamas maršavimas į Kvebeką. Šį maršavimą remia darbo unijos, visuomeninės ir net bažnytinės organizacijos. Sakoma, tam pritaria taipgi kardinolas Leger.

Maršavimas iš Montrealo, pasiekimui Kvebeko miesto, organizuojamas važiuoti autobusais ir privatiškomis automašinomis. Jis įvyks kitą šeštadienį, spalio (Octover) 12 d. Visi, kas pasiruošę tai kelionei, susirinks 8.30 val. ryte, Lafontain Parke, prie Plateau salės.

—o—

Betas Viršum Tilto — Kalėjime

Vėlyvą rugsėjo 18-tos dienos vakarą radio stotys paskelbė didelę sensaciją nuo Mercier tilto. Viršuj tilto, ant geležinių balkių, pastebėtas judantis objektas. O kadangi dar visai neseniai šale einantis CPR geležkelio tiltas buvo išsprogdintas dinamitu, aišku, buvo manyta, kad ir čia to paties siekiama. Sulėkė policija, laikraščių ir radio reporteriai, sulaikė važiuotę, kelias užsikimšo. Objektas sustojo judėjęs, bet žemyn nelipa! Iššaukė gaisrininkus ir su jų ilgomis kopėčiomis nulaipdino žemyn.

Pasirodė, Caughanawagos 17 metų jaunuolis su kitu tokio pat amžiaus savo draugu, kuriuodu dirbo prie aukštos statybos ir įpratę laipioti, buvo subetinę $50, kuris greičiau pereis viršum tilto geležiniais balkiais. Kitas jo "bendrakeleivis", iš karto nepastebėtas, pasikavojo ar pabėgo. O šis, vietoj laimėti betą, naktį turėjo praleisti kalėjime.

—o—

Buvęs Policijos Galva Teisme

Buvusis Montrealo policijos departamento direktorius J. Albert Langlois patrauktas į teismą. Jo byla bus nagrinėjama St. Jerom mieste, lapkričio 8 d. Prasikaltimas: važiuodamas su automašina užgavo kitą automobilių ir nuo įvykio vietos pabėgo. Vėliau surastas ir už tai patrauktas į teismą.

—o—

Serga

Sunkiai susirgo Ignas Masandukas. Ligonis randasi Queen Mary Veterans ligoninėje.

Nancy Therrien (Grebliauskaitė), namie kritusi nuo laiptų, sunkiai susižeidė. Suteikus medikalę pagalbą Montreal General ligoninėje, gydosi namie.

—o—

Mirė

Rugsėjo 23 d. mirė Ona Navickienė (Jenkevičiūtė), sulaukusi, sakoma, apie 81 m. amžiaus. Paliko nuliūdime penkias dukteris, Janiną (Kleizienė), Heleną (Virbalienė), Veroniką (Saunder), Anną (Budėnienė) ir Albiną (Sunborg), taipgi vieną sūnų — Tedy.

Velionė iš Lietuvos į Kanadą buvo atvažiavusi prieš pirmą pasaulinį karą ir buvo velionies Felikso Navicko žmona.

J.—

Mirus

Onai Navickienei

Reiškiame giliausią ir nuoširdžią užuojautą dukterims, žentams, sūnui, anūkams ir visiems jos giminėms bei artimiesiems.

Ch. ir A. Juškai — **George ir Charles**
M. ir A. Paragiai — **G. ir M. Šarskiai**
J. ir H. Petrauskai — **Mr. & Mrs. P. Vaupša**

Montreal, Que.

Mirus

J. Rimkienei - Karalevičiūtei

ČIKAGOJE

Mes reiškiame giliausią užuojautą velionės broliui — **Rapolui Karalevičiui** šioje liūdesio valandoje!

K. P. Trečiokai — **J. E. Urbanavičiai**
J. A. Lesevičiai — **A. Liokaitis**
L. P. Kisieliai

Montreal, Que.

Automacija ir Darbininkai

S. KARPĖ

Visose kapitalistinėse šalyse automacija virsta darbininkų baubu, bet labiausiai ji paliečia darbininkus tų šalių, kurios toli pažengusios industriniai. O tokių šalių priešakyje stovi Jungtinės Valstijos ir Kanada. Šiose šalyse, kur nežvelgsi, vis matysi mašinas, automatus. Net ir prie griovių kasimo žmogus mažai bereikalingas. Vienas žmogus, su grioviakase, gali atlikti kelių desėtkų darbininkų darbą.

Nors daug kalbama ir šis tas daroma sutikti šiai problemai, bet ji yra nenugalima tais metodais, kurie naudojami. Nes ši problema nėra šiaip sau problema, koks sezoninis reiškinys, o pagrindinis šių dienų gyvenimo reiškinys, reikalaująs spręsti klausimą dideliu plotu.

Kai kas sako, kad automacija kapitalistinėse šalyse niekad nebus naudinga darbo žmogui. Juo toliau ji žengs, tuo daugiau darbininkų išmes į bedarbių eiles. Reikia pasakyti, kad jie turi daug tiesos. Socialinės reformos kapitalistinėse šalysė visuomet seka toli atsilikusios nuo gyvenimo pažangos.

Kaip galima būtų išrišti šią problemą? Nebūtų labai sunku. Bet reikia didelio pakeitimo.

Kiekvienam gali būti aišku, kad Jungtinėse Valstijose ir Kanadoj beveik nieko netrūksta dėl visapusiško žmonių aprūpinimo. O jeigu ko trūksta, tai tą galima įsigyti už tuos gaminius, kurių gali būti pagaminta daugiau, negu vietoje reikia. Tai viena.

Kita, jau taipgi yra žinoma, kad, pagalba mašinerijos, Jungtinių Valstijų ir Kanados darbo žmonės galėtų apsirūpinti save ir kitus reikiamomis gyvenimo reikmenomis ir priemonėmis dirbdami daug trumpiau, negu dabar dirba. Kitaip sakant, galėtų daug trumpiau dirbti, kad visiems darbo užtektų, kad nebūtų bedarbių. Reiškia, nedarbas yra pasėka to, kad darbininkai ilgiau dirba, negu reikia.

Daug kur unijos deda pastangas įvesti 35 valandų darbo savaitę. Bet, kadangi jos reikalauja tai padaryti nesumažinant atlyginimo, samdytojai labai priešinasi. Prie to reikia pridėti ir tą faktą, kad šios pastangos liečia tik dalį pramonės. Tas ne tik neišriša problemos, bet dar duoda galimybę konkuruoti šiuos samdytojus.

Kada darbininkas dirba 40 valandų į savaitę ir ilgiau, tai ir mažiau uždirbdamas šiaip taip pragyvena. Tas suteikia galimybę tokių įmonių savininkams parduoti savo prekes pigiau.

Automacija nesudaro problemos socialistinėse šalyse todėl, kad tenai gamyba skirta tam, kad patenkinus žmonių reikalus. Jeigu automacija tenai išsivystys tiek, kad pakaks dirbti 5 valandas į dieną, tai bus tas ir įvesta. Jeigu to nepakaks aprūpinimui žmonių viskuo, dirbs ilgiau.

Reikia pridėti tą, kad socialistinė santvarka gali neskubėti su trumpinimu darbo dienos. Juk nėra ribų žmonių poreikiams. Jie gali dirbti ilgiau, kad gyvenimo standartas nuolatos kiltų. Mašinerija, technika, mokslas jiems nesudarys jokių kliūčių.

Pas mus visos bėdos paeina iš to, kad kiekvienas gamintojas žiūri pelno. Jis griebiasi automacijos, kad daugiau ir pigiau pagaminus. Jam nesvarbu, kad jis išstums iš darbo savo darbininkus.

Reikalams taip stovint, galima pilnai tikėtis vis daugiau ir daugiau bedarbių, gyvenančių iš mizernos pašalpos.

VICTORIA. — Socialkreditoriai išlaikė savo pozicijas Britų Kolumbijos provincialiuose rinkimuose išrinkdami daugumą.

Nauji demokratai netekę poros vietų. Konservatų lyderis Fulton sumuštas.

Iki rinkimų partijos stovėjo sekančiai: socialkreditoriai turėjo 31, nauji demokratai 16, o liberalai 5.

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:
A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. PO.8-6679
VERDUN, QUE.

SIUNTINIAI LIETUVON

per

Kaufman's Woollens & Textiles

3997 St. Lawrenre Blvd., Montreal, P. Q., Tel. VI. 2-5319

Iš čia pasiųsite siuntinius savo artimiesiems **garantuotai, skubiai ir**

URMO KAINOMIS
(30 - 40% žemiau rinkos kainų)

IMPORTUOJAME IŠ ANGLIJOS
geriausias angliškas vilnones medžiagas vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir suknelėms.

Turime didžiulį pasirinkimą viln., kašmiro ir šilk. skarelių
Ateikite ir įsitikinsite, kad čia perkant **sutaupysite.**

PRIIMAME UŽSAKYMUS
vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir paltams

CH. KAUFMANAS
Buv. Audinių fabriko Litex Kaune vedėjas
KALBAME TIKRAI LIETUVIŠKAI

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SĄJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malnoumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą
Mr. Manfred Kory
Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JŪS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

...škime Liaudies ...ajui

...apkričio 1 d. Liaudies ...kelbia dviejų mėnesių ...imui naujų skaitytojų, ...mui visų esamų pre... ...ų ir sukėlimui $3,500 ...aukų kvota didelė, bet ...iausiai reikalinga pa... LB išlaikymo per at... metus.

...ke praeitos vasaros ...auta stambios para... ...ią suteikė montrealie... ...er torontiečių ruoštą ...pietinės Ontarijos lie... ...aipgi gausi parama ...Jungtinių Valstijų lie... ...šį vajų būtų tekę su... ...kioje ekonominėje pa... ...vajui kvota būtų tu... ...i daug didesnė.

...ant mūsų draugų da... ...ėgas, tai ir kvota gau... ...5 naujas prenumera... ...ujinti visas esamas ir ...3,500 aukų, yra gana ...ad ji būtų išpildyta, ...visiems Liaudies Bal... ...kams, rėmėjams ir vi... ...itytojams gerai pasi... ...iaus pravedimui. Ka... ...etuvių Literatūros ...s kuopų valdybas pra... ...aukti kuopų susirinki... ...uodugniai aptarti va... ...edimą. Ten, kur nėra ...uopų, tai skaitytojus ...imti iniciatyvą tartis ...iais lietuviais LB va... ...edimo reikalu.

...kstančiai Kanadoj gy... ...lietuvių, ypatingai iš ...teivių dar ne tik ne... ...t ir nėra matę Liau... ...o. Laike ateinančio ...ikėtų ryžtingiau pa... ...i, kad neliktų lietu... nebūtų pakviesti už... ...eruoti Liaudies Balsą. ...nesiryžta visiems me... ...prenumeruoti, tai už ...ms mėnesiams reikia ...žprenumeruoti. O kad ...atkreipti daugiau dė... ...rodo ir tas faktas, ...praeitos vasaros ke... ...ųjų ateivių patys už... ...ravo arba užrašė LB ...nėms į Lietuvą. Ta... ...škiniai. Dalis mūsų ...reiškia protestą prieš ...šlykščius darbelius ...o jų atsidalyti.

...jaus detales kvotas ... apie lenktyniuojan... ...ninkams skiriamas ...bus pranešta sekan... ...se, o šiuo tarpu pra... ...us Liaudies Balso ...drauges gerai pasi... ...aus pravedimui. Ir ...esį paidarbavimo re... ...s krediduojami vajui ...ams.

K. Kilikevičius

...NAS. — Virš 60,000 ...os karininkų ir karių ...olos liaudies kovoto... ...zanus. Jau seniai An... ...žiaurus karas. Por... ...tuvai bombomis ir ...ina vietos gyventojų

L. LANDINESAS — Vertė M. Subatavičienė

Maksimo Judo Vaikai

Romanas apie Ispanijos Kaimą

(Tąsa)

Jie išgėrė drauge — smarkiai raudona Cheromo nosis rodė, kad jis mėgo išgerti kone su kiekvienu lankytoju. Tuo tarpu iš salės, kur buvo naujokai, smarkiai pastūmėtos, atsilapojo durys: du vaikinai gulėjo ant grindų, parvirtę kartu su kėdėmis, o kiti garsiai kvatojo. Šeimininkė pratrūko šaukti:

— Tik pažiūrėkit, čia jau ne juokai. Jeigu sulaužėte kėdes, turėsit užmokėti.

Bet Cheromas jai mirktelėjo, sakydamas: "Tylėk kvaiša" ir duodamas tuo suprasti, kad jis jau pasirūpinsiąs įrašyti į sąskaitą ir šį, ir kitus nuostolius.

Vaikinai pastebėjo Feliksą.

— O, ir Feliksas čia.

— Pakviesk jį.

— Eikš pas mus.

— Feliksai.

Piemuo žiūrėjo į visą kompaniją palankiai ir geraširdiškai. Daugiau kaip tuzinas vaikinų, visi vienmarškiniai, sėdėjo apie stalą, kur stovėjo dubuo su ožkienos likučiais ir ąsočiai vyno. Du iš jų, pasismeigę šakutėmis gerokus gabalus duonos, vienas per kitą mirkė į padažą.

— **Imk gabaliuką, Feliksai.**

— Na, gabaliuką.

— Kaip tik einu vakarieniauti, — kratėsi jis.

— Na, ką tu, žmogau, sėskis su mumis. Tu irgi beveik naujokas. Kiek tau metų?

— O, jau daug, — atsakė jis šypsodamas.

— Tuoj aš tau tiksliai pasakysiu, — įsiterpė kitas ir ėmė skaičiuoti: — Šaukiamasis amžius Klementui, paskui Agustinui ir Charui, paskui Kolasui... Tau dvidešimt ketveri.

— Teisingai.

— Na, eikš.

Feliksas įėjo, jie padarė jam vietos prie stalo pačiame centre. Du vaikinai, Parita ir Bienvenidas, buvo dabartinių jo šeimininkų sūnūs. Kiti irgi draugai. Šitokia aplinka jam patiko. Kiek kartų jie buvo kartu linksminęsi, kiek visokių pokštų prikrėtę...

Jam atpiovė geriausią kęsnelį, o duonos imk kiek nori. Iš vienos pusės atsisėdo Anchelis, iš kitos — Bienvė. Anchelis buvo augalotas žaliūkas, toks pat, kaip Feliksas, šviesiais it kukurūzai plaukais ir mėlynomis giliai įkritusiomis akimis. Bienvė, priešingai, buvo panašus į čigoną: tamsaus gymio, su žema, nuožulnia kakta ir juodomis, žvilgančiomis garbanomis.

Nuvirtusieji atsinešė kitas kėdes ir vėl ėmė valgyti. Jie kalbėjo ir juokėsi su pilna burna. Cheromas patenkintas žiūrėjo į juos pro duris. Desertui atsirado didžiulis dubuo ryžių su pienu, užgerintu cinamonu. Kažkuriam neišteko šaukšto, ir jis ėmė protestuoti, reikalaudamas, kad ir kiti netiestų rankų prie bliūdo, kol jis gaus tokį pat įnagį. Bet niekas nekreipė į jį dėmesio, ir, kai buvo atneštas šaukštas, dubeny jau beveik nieko nebuvo likę. Aišku, daugiau per išdykumą, negu rajumą.

Lorensas buvo geras dainininkas, žmogus nevietinis, irgi naujokas, bet gerai visų pažįstamas, nes kaime turėjo giminaičių. Jis buvo stiprus, šaunus vaikinas gyvu žvilgsniu, storomis lūpomis ir skambiu balsu, nuo kurio drebėdavo sienos. Pora berniokų, kažkur kambario gale, alkove, suvirtę ant lovos, plyšojo dainą:

Nevaikšto jau mergaitė,
Nevaikšto prie šaltinio,
Nevaikšto jau mergaitė
Sutikti ten vaikino.
Nevaikšto jau mergaitė,
Nevaikšto prie malūno,
Malėjas jai sudraskė
Suknelę iš kartūno.

Lorensas, atsistojęs ant kėdės privertė jūos nutilti.

— Jei jau dainuoti, tai kaip reikiant. Bet pirmiausia visi choru su manimi: Tegyvuoja devyni šimtai devylioktų metų naujokai!

Ir visi, daugiau ar mažiau sutartinai, atsakė:

— Tegyvuoja.

Anchelis, blaivesnis už kitus, šnekučiavo su Feliksu.

Šis netašytas, stambus bernas kalbėdamas truputį taškėsi seilėmis. Jis buvo tavernos šeimininko giminaitis ir į visus žiūrėjo kažkaip iš aukšto ir nepalankiai. Tačiau į jį niekas nekreipė dėmesio.

Atvykėlis sušuko:

— Dabar, vaikinai, visi kartu. Nagi, pritarkite gerai:

Aš atėjau, juodake,
Pas tave iš malūno,
Per kalnus radau taką.
Aš atėjau, juodake,
Pas tave iš malūno.

Po kiekvieno kupleto reikėjo ištuštinti vienu mauku didžiulę stiklinę vyno. Sudaužė tris lėkštes... Kažkuris nusidangino į kambario kampą ir ėmė šokti vienas — ten dar buvo šiek tiek laisvos vietos. Kitas pūtė lempą, norėdamas užgesinti. Bienvė atsigręžė į Feliksą ir tarė, vos apversdamas liežuvį.

— Žmoną tuoj po šonu, jei tik proga pasitaiko... Ar ne?

Feliksas nusijuokė.

— Ne visai taip. Va pats vesi, tada pamatysi...

Bienvei sublizgo akys, tur būt, nuo to, kad daug buvo išgėręs.

— Na, kai dėl moterų, tai pats buvai ne pėsčias. Tu man nesakyk...

— Ką tu, drauguži! — užprotestavo Feliksas.

Kiti dainavo, kiekvienas traukė, kaip išmanė. Vienas iš suvirtusiųjų ant lovos užmigo ir ėmė knarkti. Lorensas sušuko savo skambiu balsu:

— Kiaulės — kiaulidėn!

Anchelis žiūrėjo į Bienvę, nes gerai jį pažinojo ir jam buvo aišku, kad dabar šis būtinai užbaigs kokia nors šunybe. O tasai degė nekantrumu kažką pasakyti Feliksui, terauna visus velniai. Pagaliau jis atsikėlė ir uždėjo jam ant peties ranką:

— Klausyk, Feliksai... Tu man vis tiek nepasakysi, bet aš žinau... Aš irgi apie tai niekam nesakysiu... Tai jau vyrų reikalas... Ar tikrai Enkarnos mažytis ne nuo Agapito?

Feliksas pajuto, kaip užsiplieskė jo veidas.

— Žmogau, iš kur aš galiu žinoti. Už krikštynas juk jisai mokėjo.

— Tu man nesakyk. — Ir įžūliai pažvelgė į Feliksą. — Vaikiščias šviesiaplaukis ir gar banotas. Į Kanučus visai nepanašus...

Feliksas atšlijo nuo šitos rankos ir šitos burnos. Anchelis, kuris buvo iš visų blaiviausias ir puikiai viską girdėjo, atsistojo ir stumtelėjo Bienvę link durų.

— Eik, prasivėdink ir nebūk galvijas.

Bet tasai atsigręžė mirktelėdamas.

— Aš žinau, ką sakau. Tiesa, Feliksai?

O Feliksą čia pylė karštis, čia šaltis. Jam norėjosi taip stuktelti Bienvei, kad tas prasmegtų kiaurai žemę. Antra vertus, jis jautėsi bejėgis. Nejaugi apie tai kalba visas kaimas? Nieko iki šiol jis nebuvo girdėjęs. Ar tai tik kvaili girto pokštai? Ne, šitas šlykštybė turėjo kėslų, ir blogų kėslų.

Jis panoro atsistoti ir eiti, bet tuoj pat susivokė, kad jam geriau truputį palaukti. Anchelis išgrūdo lauk Bienvę ir grįžęs atsisėdo greta.

— Nekreipk dėmesio, jis tikras žioplys. Ir dar girtutėlis.

Bet šviesiose Anchelio akyse Feliksas irgi įžvelgė, kad šitai jam taip pat ne naujiena. Jis pagalvojo, jog geriau baigti visa tai.

— Tiek to, vyrai. Ko norit išgerti? Moku aš.

— Ne, ne. Jokiu būdu. Šiandien čia moka tik naujokai.

— Na, tada tegyvuoja naujokai'

— Tegyvuoja!

Vienas po kito jam spaudė ranką. Anchelis išėjo kartu su juo ir palydėjo jį beveik iki pat šlaito, jau nepratardamas nė žodžio. Geras vaikinas, tas Anchelis.

Tą naktį Feliksas negalėjo iškart užmigti, kaip paprastai.

—o—

Feliksas tą naktį nemiegojo.

O rytą visas jo mintis, pergyvenimus, ilgesį ir prisimini mus, kurie slinko jo galvoje, nustelbė vienas aistringas noras: pamatyti vaiką. Berniukui jau buvo daugiau kaip metai, ir vargu ar Feliksas jį dabar bepažintų. Jis buvo matęs jį tik kokius du kartus ant Enkarnos rankų, ir tai naktį. Ir jis kaltino save, kad perdaug abejingas jam, savo sūnui, kuris vis dėlto buvo jo sūnus, nors ir neturėjo jo vardo. Berniukas buvo pakrikštytas Agapitu, — toks motinos kaprizas. Bienvė sakė, kad jis šviesus ir garbanotas. O, kad būtų galima jį matyti ir mylėti, ir stipriai spausti sau prie krūtinės.

Rytą visų pirma jis užkopė pas savo bandą. Ten viskas buvo gerai — dėdulė Merinas mokėjo savo darbą. Grįžo apie vi dudienį ir, negaišdamas laiko persirengti, kaip buvo su naginėmis ir piemens terba, šventiškomis gatvėmis nutraukė tiesiai į Agapito namus. Tikriausiai jos nėra namie šiuo metu. O jeigu ir yra, tai dar geriau.

Senis Kanučas derėjosi dėl Valdelaumbrijos valdų, kurios ribojosi su nedidele Felikso tėvo pievele; be to, visuomet galima pasikalbėti apie avis, ir juo labiau dabar, kai kilo epidemija.

Feliksui retai kada tekdavo būti Kanučų namuose. Tai buvo didžiulis ir senas pastatas, — kiek blogesnis, negu Judų, — sn tvartu ir diendaržiu gyvuliams, pristatytais prie namo, ir todėl kas nors įeidamas pirmiausia susidurdavo su gyvuliais.

Pravėrė diendaržio vartus, žvilgterėjo slapčiomis į gatvę, ar niekas nemato. Bet ne, nors buvo šventė, niekas pro čia nėjo. Kai atsidūrė nedidukėje ve randoje, širdis jam ėmė taip smarkiai plakti, kad net girdėjosi dūžiai, tartum ji būtų plakusi ne krūtinėje. Bet Feliksas nebuvo pratęs trauktis. Kažin ar namie Enkarna? Ir tą akimirką jį apėmė keistas drovumas. Geriau, kad jos nebūtų. Šiandien jis atėjo pasižiūrėti vaiko, o ne pas ją. Norėdamas ją pamatyti ir su ja pabūti, jis peršokdavo diendaržio tvorą, o kad pamatytų sūnų, įėjo pro duris.

Šūktelėjo, bet niekas neatsiliepė. Vis dėlto girdėjosi, kad namuose kažkas yra. Dar kartą šūktelėjo:

— Įeikite, — atsakė iš vidaus.

Jis įėjo.

— Kas namuose?

— Eikite čionai, — pasigirdo silpnas Agapito balsas. — Kas ten? Eikite šen.

Didžiojo kambario durys buvo pravertos, viduje matėsi kažkokia keista prietema, tikras kontrastas lauko šviesai. Namuose atsidavė drėgme.

Įėjo į kambarį. Agapitas gulėjo lovoje, skarele susirišęs galvą, ir nuo to jis atrodė dar labiau pasigailėtinas, negu pa prastai. Ant lovos žaidė vaikas. Feliksui akimirką aptemo akys.

— Gera diena.

— O! gera diena, Feliksai.

Ir tuojau gailiu, nemaloniai nuskambėjusiu balsu Agapitas pridūrė:

— Kas tave čia atnešė?

Feliksas sumurmėjo:

— Matai, tėvas man šnekėjo apie tą pievaitę, kur prie Valdelaumbrijos: jeigu jau tavo senis nori pirkti aną pievą iš Alonso, betgi vanduo tai mūsų bendras...

— Sėsk, pasitrauk kėdę. Aš namuos vienas. Jinai nuėjo pas Ireną. Sėskis, Feliksai.

Feliksas atsisėdo, nežinodamas, kur žiūrėti. Bet jo akys vis krypo į vaiką.

— Na, kaip? Avys vis dar krinta?

— Viena pas Delfiną susirgo, kita —pas Kriteriją; Federiko viena avis man irgi nepatinka. Ir tai ne komali (avių liga). Jei šitaip ir toliaus eis... O jūsų kaip?

— Kol kas dar turime laimę, bet per anksti džiaugtis.

Mažylis, sėdįs pasieny su margu sviediniu rankose, nepatikliai žiūrėjo į atėjusįjį. Feliksas negalėjo susilaikyti:

— Koks gražus berniukas!

Agapitas visas nušvito iš pasitenkinimo ir paglostė vaiką.

— Labai gražus, tiesa? Tu dar nežinai, kaip jis valgo. Jau nuo penkių ar šešių mėnesių jam neužteko krūties, jis išgeria ne vieną buteliuką pieno ir valgo ryžius ir košelę, ir viską, ką tik paduosi.

Paskui, kiek patylėjęs, Agapitas paklausė atlaidžiai:

— O kaip tavosios?

— Irgi dailios. Irgi. O kaip valgo! Bet šitas, yra į ką pažiūrėti. Kiek jam dabar?

— Nagi skaičiuok: gimęs paskutinę lapkričio.

Feliksas žinojo šią datą geriau, negu kas kitas: tai buvo tik maža gudrybė akims ap dumti. Be to, jis norėjo išlošti laiko, kad galėtų susitvardyti.

— Jam greitai bus trylika mėnesių.

Pagaliau jis ryžosi pasižiūrėti tiesiai į jį. Iš tiesų mielas vaikas: toks sveikas druckis, kad galėtum duoti ir porą metų. Aprengtas jau trumpais drabužėliais, ir buvo jie visai nauji. Iš po švarių marškinėlių, lyg balti, apvalūs, stori riestainiai, kyščiojo kojytės.

Feliksas norėjo užkalbinti jį, bet nesiryžo: paraudo, nusišypsojo ir nepratarė nė žodžio. Agapitas paglostė vaikui plaukus, iš tiesų šviesius ir garbanotus. Mažylis nusijuokė.

— Sakyk jam, kas aš tau.

Bet tasai pažiūrėjo į Feliksą ir tuojau nepatenkintas nusigręžė, pasičiupdamas sviedinį, lyg jį kas būtų norėjęs iš jo atimti.

— Kas aš tau?

Nekreipdamas į nieką dėmesio, mažasis keturpėsčias nuropojo į lovos galvūgalį.

— Na, kvailuti, ar aš tau ne tėtė?

— Tėtė.

(Bus daugiau)

LUND, Švedija. — Tūlas geologas čia rado 400 milijonų metų senumo suakmenėjusius skorpiono griaučius.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 6 dieną, 2 valandą po piet, savoj salėj, 160 Claremont St. Visi nariai raginami būti, nes turime daug svarbių reikalų aptarti. Taipgi bus nominacijos į kuopos valdybą 1964 metams.

Kuopos valdybos nariai turi susirinkti viena valanda anksčiau, nes turime svarbių reikalų aptarimui. Taipgi ir kontrolės komisija turi dalyvauti.

T. Rimdžius
Kuopos sekretorius

Torontiečių Kronika

Sušlubavo sveikata

Praėjusį šeštadienį išėjo į ligoninę draugė E. Laurusevičienė. Ji randasi Western ligoninėje. A. Morkienė turėjo operaciją, bet jau namie ir gerai sveiksta.

Reporteris linki draugėms greitai pasveikti.

—o—

Lankėsi Toronte

Montrealietis L. Kisielis lankėsi Toronte ir dalyvavo savo pusbrolio vestuvėse. Tuom pat sykiu atlankė ir keletą savo draugų.

—o—

Susilaukė sūnaus

Antanas ir Adelė Juškai (Alksnytė) susilaukė sūnaus rugsėjo 24 dieną. Sūnui vardas duotas Ramundas Antanas.

Tėvai džiaugiasi šeimos padidėjimu, o draugas P. Alksnis sulaukęs anūko.

—o—

Išvyko į Jungtines Valstijas

Prieš keletą dienų pas draugus P. Jasiūnus įvyko išleistuvių vakaras, atsisveikinimui su Karveliu, senu torontiečiu, kuris išvyksta apsigyvenimui į Jungtines Valstijas.

Rep.

Protesto Demonstracija

Šį šeštadienį, spalio 5 d., nuo 2 iki 4.30 val. popiet, Ottawoje prie Kanados Parlamento įvyks Kanados taikos šalininkų bei jų atstovų demonstracija prieš nuklinių ginklų įsileidimą į Kanadą, prieš Pearsono-Kennedžio sutartį. Demonstracijos vyriausias obalsis: "Ženkime pirmyn su Bandymų Uždraudimo Sutartimis, o ne atgal su Pearsono-Kennedžio Nukliniu Paktu".

K.L.L.D. Toronto kuopą demonstracijoje atstovaus Julius Valūnas.

Įvairenybės

Žuvys - Keliautojos

Kiekvieną pavasarį kalnų upeliuose atsiranda milijardai lašišų (salman) meiliaus. Po kurio laiko šios žuvytės pradeda ilgą kelionę, plaukdamos pasroviui, jos pasiekia jūrą, o vėliau klajoja jos gylyje. Po kelerių metų suaugusios lašišos grįžta į upelius neršti.

Kodėl lašišos nepaklysta, kas padeda joms surasti reikiamos upės žiotis, praplaukti pro upių ir upelių labirintą ir patekti į tą patį upelį, kur jos pačios išsirito iš ikrų?

Šis klausimas jau seniai domina mokslininkus. Įdomų atsakymą į jį duoda amerikiečių hidrobiologas A. Hasleris. Jo nuomone, lašišos ir kitos žuvys-keliautojos vandenyj orientuojasi savo uosle. Plaukdamos jos įsimena, kaip keitėsi vandens kvapas, ir sudaro savo rūšies maršruto "kvapogramą". Grįždamos atgal, jos visą laiką vadovaujasi ja.

Pirmiausia dr. Hasleris darė bandymus su žuvimis, gyvenančiomis akvariumuose. Jis pastebėjo, kad jos yra nepaprastai jautrios kvapams. Po to sekė kiti eksperimentai. Mokslininkas sugavo upės aukštupyje kelis šimtus lašišų, plaukiančių neršti, jas pažymėjo ir paleido ne į aukštupį, o į upės žiotis. Be to, pusės žuvų šnervės buvo užlipdytos vašku. Pasirodė, kad nė viena lašiša, negalėjusi justi kvapo, nesurado reikiamą upelį. Tuo tarpu visos kitos žuvys atplaukė į savo nerštavietę.

Šis bandymas davė mokslininkui mintį privilioti lašišas kvapais į naujas nerštavietes. Juk būna taip, kad upelių, kuriuose neršia minėtosios žuvys, vanduo būna užterštas, iš ikrų neišsirita mailius. Hesleris mano, kad aromatas padės privilioti lašišas į naujas vietas, kur yra daug geresnės nerštui sąlygos.

Lieka neaiškus dar antras klausimas: kokiu būdu lašišos suranda kelią į jūrą? Taip pat pagal kvapą? Gal būt, bet tai reikia dar įrodyti. Hasleris ruošiasi atlikti naujus bandymus. Jis galvoja pagauti vandenyne kelias dešimtis lašišų ir pritvirtinti prie jų mažyčius radijo imtuvus, kurie dieną ir naktį pranešinėtų, kurioje vietoje yra žuvys. Lygindamas lašišų maršrutą su vandens surūmo, skaidrumo ir kt. žemėlapiais, mokslininkas galvoja galutinai įminti žuvų - keliautojų mįslę.

LIETUVOS SPAUSDINIAI

"Liaudies Balso" raštinėje galima gauti Tarybų Lietuvoje išleidžiamų laikraščių ir žurnalų.

Dienraštis "TIESA"
Tris kartus į savaitę išleidžiamas "SPORTAS"
Du kart į savaitę išleidžiamas "LIETUVOS PIONIERIUS"
Savaitraštis "LITERATŪRA IR MENAS"
DVISAVAITINIS žurnalas "ŠVYTURYS"
Mėnesiniai žurnalai: "TARYBINĖ MOTERIS", "MOKSLAS IR GYVENIMAS" ir "MŪSŲ SODAI".

Laikraščių kaino po 5 c., o žurnalų po 25 c. egzempliorius.

Priimame užsakymus ir paštu. Prisiuntus mokestį apmokame persiuntimą. Mažesnius užsakymus galite prisiųsti ir kanadiškais pašto ženklais.

Taipgi priimame ir naujas bei atnaujintas metines prenumeratas virš vardintų laikraščių ir žurnalų.

Metinių prenumeratų kainos: "Tiesos" — $5.00; "Sporto" — $4.00; "Lietuvos Pionierius" — $1.50; "Literatūra ir Menas" — $2.00; "Švyturys" — $4.50; "Mokslas ir Gyvenimas" — $3.00; "Tarybinė Moteris" — $2.00; "Mūsų Sodai" — $4.00.

Prenumeratos priimamos tik 1964 m. ir turi būti užsisakyta ne vėliau kaip spalio mėnesį šiais metais, kad gavus nuo pradžios 1964 metų.

Užsakymus siųskite su Money orderiais adresu:

Liaudies Balsas, 160 Claremont St., Toronto 3, Ont. Canada.

SENATO KOMITETAS KVOČIA GENGSTERIŲ IŠDAVIKĄ VALACHI

WASHINGTON. — Šiomis dienomis senato komitetas kvotė visą eilę liudininkų apie slaptą gengsterių organizaciją vadinamą "Cosa Nostra". Svarbiausiu liudininku buvo buvęs tos gengsterių organizacijos dalyvis Joe Valachi, dabar pradėjęs išdavinėti savo kolegas.

FBI žiniomis ši gengsterių organizacija "Cosa Nostra" be Čikagos, veikia dar aštuoniuose miestuose.

Šiuo gengsterių išdaviku susiinteresavę ir Kanados autoritetai. Jie taipgi norėtų jį patardyti ką jis žino apie gengsterius Kanadoje.

Lietuviška Valgykla
UNION CAFE
387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.
Šviežias maistas. Geras pasirinkimas įvairių lietuviškų valgių. Turime kambarių apsistojimui.
Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LI. 4-6917

LIETUVIS PLUMBERIS
J. Lisauskas
Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Lilia Flower Shop
630 QUEEN ST. W. TORONTO
Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms, Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Stogų Dengėjai
Dengiame plokščius ir visokius kitokius stogus. Darbas garantuotas.
Square Deal Roofing
Telef. 533-0996, Toronto

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių paeina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Advokatas - Notaras
WILLIAM PALAMAR
Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. RU. 1-2177

Laikrodininkas
F. Bochulis
71 Beaty Ave. — Toronto — Tel. LE. 3-5116
Taisau visokių rūšių laikrodžius ir žiedus.
Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus
Darbas Garantuotas
Taipgi per mane galite nusipirkti pigiau laikrodžius, šliūbinius žiedus ir kt.

PARDUODAME
ŠVIEŽIĄ MEDŲ
T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

FRANK VASS, B.A.
Advokatas - Notaras
263 College Street
WA. 2-6112, WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto